

Pametna i zelena eMobilnost građana, robe i usluga digitalnom transformacijom Bosne i Hercegovine

Analiza postojećeg stanja i uvođenje (C)ITS-a u oblasti transformacije transporta, saobraćaja i infrastrukture i smjernice za prevazilaženje digitalnog raskoraka sa pregledom rješenja u Evropskoj uniji i svijetu

Bosna i Hercegovina, kao zemlja sa izuzetno složenim društvenim uređenjem državne administracije, definirala je postojanje i nadležnosti Ministarstva komunikacija i transporta na državnom nivou, dva ministarstva saobraćaja na entitetskom nivou, jednog na nivou Brčko distrikta, 10 na nivou kantona, dok i na nivou općina (njih 143) postoje službe sa definiranim vlastitim nadležnostima u ukupnom sistemu transporta, uključujući gradski i prigradski prijevoz. Sve ovo sigurno dodatno usložnjava situaciju kada je u pitanju uspostavljanje efikasnog sistema nadzora i upravljanja saobraćajem, a što direktno utiče na sve transportne i logističke procese. Ova studija se bavi smjernicama za što brže uključenje kompanija iz oblasti transporta i logistike ali i države u tokove digitalizacije radi što bržeg ostvarenja svih benefita koji se iz toga mogu generirati.

*Ilustracija iz studije:
Primjena ITS-a u nadzoru i upravljanju sigurnošću različitih vidova saobraćaja*

Sektor transporta, saobraćaja i logistike je sektor koji se nalazi u stalnoj evoluciji i nadgradnji, a cilj mu je povećanje efikasnosti unutar sektora kroz generiranje dodatnih vrijednosti i profita, uz istovremeno povećanje zadovoljstva krajnjih korisnika usluga. S obzirom na stalno povećanje broja transportnih sredstava, što je naročito izraženo u posljednjih tridesetak godina, možemo zaključiti da se radi o složenom sistemu koji obuhvata prijevoz roba i putnika u međunarodnom, međugradskom i gradskom prijevozu. Stoga je pravilno planiranje i prilagođavanje u stvarnom vremenu od ključne važnosti.

S obzirom na navedeno, jedini način za uspješnu realizaciju poslova u sektoru za transport, saobraćaj i logistiku je korištenje informaciono-komunikacionih tehnologija (IKT). Ove tehnologije jedine omogućavaju efikasan pristup putnim informacijama, alatima za planiranje, mogućnostima za organiziranje zbirnih transporta, rad na daljinu, upoređivanje troškova transporta, plaćanja, ali i poboljšavanje zdravlja i sigurnosti učesnika u saobraćaju i lakše načine komunikacije. Sa rastom vrijednosti i značaja informacija i sama IKT rapidno evoluirala, čime digitalizacija preuzima centralnu poziciju, naročito unutar ovog sektora, ali i u svakodnevnom životu u 21. vijeku.

Digitalizacija stalno preispituje šanse, prijetnje, principe i praktična pitanja sa kojima se suočava onda kada se IKT koristi u transportnim aplikacijama, posebno sa staništa održivog transporta. Na ovaj način se uspostavljaju efikasna rješenja kroz inteligentne transportne sisteme (ITS) koji po svojoj definiciji predstavljaju nadgradnju klasičnog saobraćajnog i transportno-logističkog sistema sa bitnim poboljšanjima za mrežne operatore, davatelje usluga, korisnike i društvo u cjelini. IKT infrastruktura je neophodna za uspostavljanje usluga ITS-a, obezbjeđujući relevantne i visoko kvalitetne podatke od sistema koji prate stanje na cestama, prugama, u zraku i na vodi.